

“Els uigurs patim un règim de terror que té com a objectiu destruir-nos com a poble”

Rebiya Kadeer (Altai, Xinjiang, 1946) és la presidenta del Congrés Mundial Uigur, el moviment que reclama la independència de la regió autònoma xinesa del Turquestan de l'Est, coneguda també com el Xinjiang. Kadeer viu exiliada als Estats Units, des d'on denuncia les violacions dels drets humans que el Govern xinès comet contra el seu poble.

Quines són les demandes del poble uigur del Turquestan de l'Est?

—Els uigurs som una nació ocupada, i no pas una regió xinesa amb alguna especificitat cultural pròpia. Per tant, aspirem a recobrar la independència. No obstant això, aquest objectiu ara mateix és utòpic. Els uigurs patim un règim de terror brutal que té com a objectiu destruir-nos com a poble, és a dir, la nostra identitat i les ànsies de llibertat. Les nostres demandes en aquests moments són: que el Govern apliqui les seves lleis que ens atorguen autonomia; que s'acabin les execucions per raons polítiques i les violacions dels drets humans; que s'aturin les mesures orientades a reduir el nostre pes demogràfic; que es permeti l'educació en la nostra llengua i la difusió de la nostra cultura; que puguem beneficiar-nos de l'explotació dels nostres recursos naturals; que es converteixi el Turquestan de l'Est en un territori desmilitaritzat, i especialment que es posi fi als assajos nuclears, les radiacions dels

quals han provocat danys molt greus a la població uigur. Més endavant, ja vindrà el moment de demanar el dret a decidir el nostre futur com a poble.

—Un activista iugur va ser executat pel Govern xinès el passat 9 de febrer. Per què mostra l'estat xinès un interès tan gran a eliminar-los?

—Perquè la nostra terra posseeix uns recursos naturals extraordinaris, l'explotació dels quals no reverteix en els seus habitants, i a més, la seva posició geoestratègica és també privilegiada.

—Quins són els mecanismes que utilitza l'estat per dur a terme el seu objectiu?

—Per començar, una absoluta repressió política, cultural i religiosa. Les violacions dels drets humans són constants, sovint com a resposta a fets tan inofensius com parlar públicament la nostra llengua. A més d'això, hi ha un pla per convertir-nos en minoria a casa nostra a força de disminuir el nostre pes demogràfic. Les tàctiques utilitzades són la promoció de la immigració massiva de xinesos, l'enviament de mi-

lers dels nostres infants i joves a centres de reeducament al centre de la Xina on els renten el cervell i els aculturalitzen, i una política de reducció de la natalitat especialment rigorosa per a les dones uigurs.

—El Govern xinès justifica la repressió dient que lluita contra els terroristes del Moviment Islàmic del Turquestan de l'Est (ETIM). Quin suport té aquest grup armat en la població?

—L'ETIM s'ha format els darrers anys, mentre jo estava a la presó, i és un grup amb un suport reduït. El veritable referent polític dels uigurs, amb un suport social massiu, és el Congrés Mundial Uigur, que sempre s'ha manifestat a favor de la resistència pacífica.

—Alguns dels membres de l'ETIM estan engarjolats a Guantánamo. Hi ha la possibilitat que el jihadisme s'introdueixi dins la resistència, com ha passat a Txetxènia?

—Per començar, cal dir que la manera de viure i entendre l'Islam de la gran majoria d'uigurs no és ni de bon tros radical o ultraconservadora. De fet, com pot veure, jo no porto el vel islàmic. I això no ha impedit que fins i tot les organitzacions i persones més religioses dins el Congrés Mundial Uigur em considerin la presidenta i líder del moviment. El discurs del Govern xinès que relaciona l'ETIM amb l'extremisme islàmic i els talibans és producte de l'oportunisme. Després de l'11 de setembre, el règim va adonar-se que havia trobat l'excusa perfecta per deslegitimar la causa uigur. Però fins i tot els EUA han acabat reconeixent que els uigurs detinguts a Guantánamo no són terroristes, ni han pretès mai atemptar contra els EUA o Occident.

—Quants presoners polítics calcula que hi ha en aquests moments al Turquestan de l'Est?

—És molt difícil de dir. Podrien ser uns 100.000, però la xifra pot arribar als 200.000. Només el 2005 es van arrestar 18.000 persones. La raó d'aquesta ambigüitat en els nombres és la incapacitat per a qualsevol organització de drets humans, ni tan sols Amnistia Internacional o Human Rights Watch, de treballar a la zona. És molt difícil tenir informació de la situació interna, ja que el sol fet de parlar amb

“Si Occident i la comunitat internacional fos capaç de pressionar amb força l'estat xinès, no hauria de ser impossible aconseguir que pari de violar els drets humans dels uigurs”

un estranger s'arriba a castigar amb quinze anys de presó.

—Vostè va passar més de cinc anys en una presó xinesa per haver enviat retalls de premsa al seu marit, que vivia exiliat als Estats Units. Quin tracte va rebre?

—Els dos primers anys els vaig passar en una cel·la d'aïllament, enmig d'una foscor absoluta. Després, gràcies a la pressió internacional, em van passar a una cel·la més gran i amb claror. No em van torturar mai físicament, però sí psicològicament. Constantment

sentia els crits dels companys de les cel·les del costat mentre els torturaven.

—Al sud del Turquestan de l'Est, es troba el Tibet. Quines relacions tenen amb ells? Creu que la sort de les dues causes està vinculada?

—Tenim una relació molt fluida amb les organitzacions nacionals tibetanes, i hi col·laborem molt sovint. La nostra situació té molts punts en comú, i difícilment seria possible solucionar un dels dos conflictes i l'altre no. Si algun dia la Xina concedeix drets a un dels dos pobles, les pressions perquè els estenguí a l'altre seran enormes.

—A diferència del Tibet, la causa uigur és desconeguda en l'esfera internacional. Tot i així, Amnistia Internacional va demanar que l'alliberessin quan estava a la presó. Vostè ha aconseguit donar a conèixer el problema dels uigurs a les altes instàncies occidentals?

—I tant! M'he entrevistat en repetides ocasions amb funcionaris d'alt rang de la Unió Europea i dels Estats Units per proporcionar-los informes sobre la nostra situació, i em consta que en les seves reunions amb les autoritats xineses han tractat el tema de la repressió del poble uigur. I curiosament, pel que m'han comentat, la seva reacció és molt més visceral quan se'ls qüestiona sobre la situació dels uigurs que dels tibetans. El Govern xinès té realment por que algun dia la nostra causa arribi a ser tan cèlebre internacionalment com la del Tibet. Per això, abans que passi, ens volen eliminar.

—Tanmateix, vostè ha assenyalat que, ara per ara, és difícil que la Xina faci cas a les demandes del poble uigur. Creu, però, que és possible aconseguir-les en un futur proper?

—A la curta és clar que és impossible fer-les totes realitat. Però si Occident i la comunitat internacional fos capaç de pressionar amb força l'estat xinès, no hauria de ser impossible aconseguir-ne algunes, com és el cessament de les violacions dels drets humans dels uigurs i la concessió de l'autonomia. La nostra esperança resideix en la comunitat internacional i en la capacitat de resistència del nostre poble.

Ricard González
Washington